

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Homilia VI. Habita ad populum in basilica sanctorum Marcellini & Petri,
Dominica tertia Adventus Domini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74915)

Psal. 55. c.

voluntate. Hinc etenim Psalmista dicit: *In me sunt A* *Deus vota tua, quae reddam, laudationes tibi.* Ac si aperte dicat: Etsi exterius munera offerenda non habeo, intra memetipsum tamen invenio, quod in ara laudis impono: quia qui nostra datione non pasceris, oblatione cordis melius placaris. Nihil quippe offertur Deo ditius voluntate bona. Voluntas autem bona est, sic adversa alterius sicut nostra pertimescere; sic de prosperitate proximi, sicut de nostro profectu gratulari: aliena damna, nostra credere; aliena lucra, nostra putare: amicum non propter mundum, sed propter Deum diligere; inimicum etiam amando tolerare: nulli quod pati non vis, facere; nulli quod tibi iuste impendi desideras, denegare: necessitati proximi non solum juxta vires succurrere, sed prodesse etiam ultra vires velle. Quid ergo isto holocausto locupletius, quando per hoc quod Deo B immolat in ara cordis, anima semetipsam mactat? Sed hoc bona voluntatis sacrificium nunquam plene perfolvitur, nisi mundi hujus cupiditas perfecte deferatur. Nam quidquid in eo concupiscimus, hoc procul dubio proximis invidemus. Videtur etenim quia nobis desit, quod alter assequitur. Et quia semper invidia à bona voluntate discordat, mox ut hæc mentem ceperit, illa discedit. Unde prædicatores sancti ut possent proximos perfecte diligere, studuerunt in hoc sæculo nihil amare, nihil unquam appetere, nihil * etiam cum appetitu possidere. Quos bene Isaias intuens, ait: *Quis sunt isti, qui ut nubes volant. & quasi columbae ad fenestras suas?* Vidit quippe terrena eos despiciere, mente caelestibus propinquare, verbis plerumque, miraculis coruscare. Et quos à terrenis contagiis sancta prædicatio & sublimis vita suspenderat, hos volantes pariter & nubes appellat. Fenestras autem, nostri sunt oculi: quia per ipsos anima respicit, quod exterius concupiscit. Columba verò simplex est animal, atque à malitia fellis alienum. Quasi columbae ergo ad fenestras suas sunt, qui nihil in hoc mundo concupiscunt, qui omnia simpliciter aspiciunt, & in hæc quæ vident, rapacitatis studio non trahuntur. At contra, milvus & non columba ad fenestras suas est, qui ad ea quæ oculis considerat, rapine desiderio anhelat. Quia ergo, fratres charissimi, beati Andrea Apostoli natalitia celebramus, debemus imitari quod colimus. Ostendat nostræ obsequium devotionis, immutata solemnitas mentis: despiciamus quæ terrena sunt, relictis temporalibus mercemur æterna. Si autem necdum possumus relinquere propria, saltem non concupiscamus aliena. Si necdum mens nostra accenditur igne charitatis, in ambitione sua habeat frænum timoris: ut profectus sui palsibus vegetata, dum ab alienorum appetitu compescitur, quandoque ad propria contemnenda perducatur, adjuvante Domino nostro Jesu Christo, &c.

Lectio sancti Evangelij secundum Matthæum.

Cap. 11. b.

In illo tempore: Cum audisset Ioannes in vinculis opera Christi, mittens duos ex discipulis suis, ait illi: *Tu es qui venturus es, an alium expectamus?* Et respondens Iesus, ait illis: *Euntes renunciate Ioanni, quæ audistis & vidistis. Cæci vident, claudi ambulantes, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur: & beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me.* Illis autem abeuntibus, cepit Iesus dicere ad turbas de Ioanne: *Quid existis in deserto videre? Arundinem vento agitatam? Sed quid existis videre? Hominem mollibus vestitum? Ecce qui mollibus ve-*

stuntur, in domibus regum sunt. Sed quid existis videre? Prophetam? Etiam dico vobis, & plus quam prophetam. Hic est enim, de quo scriptum est: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui preparabit viam tuam ante te.

HOMILIA VI.

Habita ad populum in basilica sanctorum Marcellini & Petri, Dominica tertia Adventus Domini.

Quærendum nobis est, fratres charissimi, Joannes propheta & plus quam propheta, qui venientem ad Jordanis * baptisma Dominum ostendit dicens: *Ecce agnus Dei, ecce qui tollis peccata mundi: qui & humilitatem suam, & divinitatis ejus potentiam considerans, dicit: Qui de terra est, de terra loquitur; qui autem de celo venit, super omnes est.* cur in carcere positus, mittens discipulos suos, requirit: *[Tu es qui venturus es, an alium expectamus?]* tanquam si ignoret quem ostenderit; & an ipse sit, nesciat, quem ipsum esse prophetando, baptizando, & ostendendo clamaverat. Sed hæc citius questio solvitur, si gestæ rei tempus & ordo pensetur. Ad Jordanis enim fluentia positus, quia ipse redemptor mundi esset, asseruit: missus verò in carcerem, an ipse veniat, requirit: non quia ipsum esse mundi redemptorem dubitet, sed quærit, ut sciat si is qui per se in mundum venerat, per se etiam ad inferni claustra descendat. Quem enim præcreans mundo nunciaverat, hunc moriendo & ad inferos descendendo præcurrerebat. Ait ergo: *[Tu es qui venturus es, an alium expectamus?]* Ac si aperte dicat: Sicut pro hominibus nasci dignatus es, an etiam pro hominibus mori, & ad inferos descendere digneris, insinua: ut qui nativitatis tuæ præcursor extiti, mortis etiam præcursor fiam, & venturum in inferno te nunciem, quem jam venisse mundo nunciavi. Unde & inquisit Dominus, enumeratis potentie suæ miraculis, de mortis suæ protinus humilitate respondit, dicens: *[Cæci vident, claudi ambulantes, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur: & beatus est qui non fuerit scandalizatus in me.]* Visis tot signis, tantisque virtutibus, non scandalizari quisquam potuit, sed admirari. Sed infidelium mens grave in illo scandalum pertulit, cum eum post tot miracula morientem vidit. Unde & Paulus dicit: *Nos autem predicamus Christum crucifixum, Judæis quidem scandalum, Gentibus autem stultitiam.* Stultum quippe hominibus visum est, ut pro hominibus auctor vitæ moreretur: & inde contra eum homo scandalum sumpsit, unde ei amplius debitor fieri debuit. Nam tantò Deus ab hominibus dignius honorandus est, quanto pro hominibus & indigna suscepit. Quid est ergo dicere: *[Beatus qui non fuerit scandalizatus in me,]* nisi aperta voce abjectionem mortis suæ humilitatemque signare? Ac si patenter dicat: Mira quidem facio, sed abjecta perpeti non dedignor. Quia ergo moriendo te subsequor, cavendum valde est hominibus, ne in me mortem despiciant, qui signa venerantur. Sed dimissis Joannis discipulis, quid de eodem Joanne turbis dicat, audiamus: *[Quid existis in deserto videre? Arundinem vento agitatam?]* Quod videlicet non asserendo, sed negando intulit. Arundinem quippe mox ut aura contigerit, in partem alteram inflectit. Et quid per arundinem, nisi carnalis animus delinatur? Qui mox ut favore, vel detractio tangitur, statim in partem quamlibet inclinatur. Si enim ab

* al. c. ma

Ioan. 1. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

Ioan. 3. d

ab humano ore aura favoris flaverit, hilarescit & extollitur, totumque se quasi ad gratiam inflectit. Sed si inde ventus detractionis eruperit, unde laudis aura veniebat, mox eum quasi in partem alteram ad vim furoris inclinat. Sed arundo vento agitata Ioannes non erat: quia hunc nec blandum gratia, nec cuiuslibet detractionis ira asperum faciebat. Nec prospera hunc erigere, nec adversa noverant inclinare. Arundo ergo vento agitata Ioannes non erat, quem à status sui rectitudine, nulla rerum varietas inflectebat. Discamus ergo, fratres charissimi, arundinem vento agitatum non esse; solidemus animum inter auras linguarum positum, stet inflexibilis status mentis. Nulla nos detraçtio ad iram provocet, & tunc ad remissionem inutilis gratiæ nullus favor inclinet. Non nos prospera elevent, non adversa perturbent: ut qui in soliditate fidei figuramur, nequaquam rerum transeuntium mutabilitate moveamur. Adhuc autem de eius sanctitate subiungitur: [Sed quid existis in deserto videre? Hominem mollibus vestitum? Ecce qui mollibus vestiuntur, in domibus regum sunt.] Camelorum etenim pilis contextis vestibus Ioannes fuisse describitur. Et quid est dicere: [Ecce qui mollibus vestiuntur, in domibus regum sunt,] nisi apertam sententiã demonstrare, quia non caelesti, sed terreno regi militant hi, qui pro Deo perpeti aspera fugiunt, & solis exterioribus dediti, presentis viæ molliem & delectationem quarunt? Nemo ergo existimet in fluxu atque studio pretiosarum vestium peccatum deesse: quia si hoc culpa non esset, nullo modo Ioannem Dominus de vestimenti sui asperitate laudasset. Si hoc culpa non esset, nequaquam Petrus Apostolus per epistolam feminas à pretiosarum vestium appetitu compesceret, dicens: Non in veste pretiosa. Pensate ergo quæ culpa sit, hoc etiam viros appetere, à quo curavit pastor Ecclesiæ & feminas prohibere. Quamvis hoc quoddam Ioannes non esse vestitus mollibus dicitur, per significationem intelligi & aliter potest. Mollibus enim vestitus non fuit; quia vitam peccantium non blandimentis fovit, sed vigore asperæ invectionis increpavit, dicens: Genimina viperarum, quis vobis demonstravit fugere à ventura ira? Unde & per Salomonem dicitur: Verba sapientium quasi stimuli, & sicut clavi in altum defixi. Clavis quippe atque stimuli, sapientium verba comparantur: quia culpas delinquentium nesciunt palpare, sed pungere. [Sed quid existis videre in deserto? Prophetam? Etiam dico vobis, & plus quam prophetam. Prophetæ quippe ministerium est, ventura prædicere, non etiam demonstrare. Ioannes ergo plus quam propheta est, quia eum quem præcurrendo propheta-verat, etiam ostendendo monstrabat. Sed quia arundo vento agitata esse denegatur, quia non esse vestitus mollibus dicitur, quia propheta nomen huic impar esse perhibetur; jam quid dignè dici possit, audiamus. Sequitur: [Hic est de quo scriptum est: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui preparabit viam tuam ante te.] Quod enim Græcè angelus, hoc Latine nuncius dicitur. Rectè ergo qui nunciare supernum iudicem mittitur, angelus vocatur, ut dignitatem servet in nomine, quam explet in operatione. Altum quidem nomen est, sed vita nomine inferior non est. Utinam, fratres charissimi, non ad iudicium nostrum dicamus, quia omnes qui sacerdotij nomine censentur, angeli vocantur, Propheta attestante, qui ait: Labia sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirunt ex ore eius; quia angelus Domini exercituum est. Sed huius altitudinem nominis, etiam vos, si vultis, potestis mereri. Nam unufquisque vestrum in quantum sufficit, in quantum gratiam supernæ aspirationis accipit, si à pravitate proximum revocat, si exhortari ad bene operandum curat, si æternum regnum vel supplicium erranti denunciat, cum sancto Greg. Tom. I.

Atque denunciationis verba impendit, profectò angelus existit. Et nemo dicat, Admonere non sufficio, exhortari idoneus non sum: quantum potes exhibe, ne malè servatum quod acceperas talentum, in tormentis pendere exigaris. Neque enim plus quam unum talentum acceperat, qui hoc abscondere magis studuit, quam erogare. Et scimus quoddam in Dei tabernaculo non solum phialæ, sed præcipiente Domino etiam cyathi facti sunt. Per phialas quippe, doctrina exuberans: per cyathos verò parva atque angusta designatur scientia. Alius doctrinã veritatis plenus, audientium mentes inebriat. Per hoc ergo quod dicit, profectò phialam porrigit. Alius ex plere quod sentit non valet, sed quia hoc utrumque denunciat, profectò per cyathum gustum præber. In Dei ergo tabernaculo, id est, in sancta Ecclesia positi, si per doctrinam sapientiæ ministrare phialas minimè potestis, in quantum pro divina largitate sufficitis, proximis vestris boni verbi cyathos date. In quantum vos profecisse pensatis, etiam vobiscum alios trahite: in via Dei socios habere desiderate. Si quis vestrum, fratres, ad forum aut fortasse ad balneum pergit, quem otiosum esse considerat, ut secum veniat, & si ad Deum tenditis, curate ne ad eum soli veniat, hinc etenim scriptum est: Qui audit, dicat: *Apoc. 22. d* *veni*; ut qui iam in corde vocem superni amoris acceperit, foras etiam proximis vocem exhortationis reddat. Et fortasse panem ut indigenti elemosynam porrigat, non habet, sed majus est quod tribuere valeat, qui linguam habet. Plus enim est verbi pabulo victuram in perpetuum mentem reficere, quam ventrem morturæ carnis terreno pane satiari. Nolite ergo, fratres, proximis vestris elemosynam verbi subtrahere. Mecum vos admoneo, ut ab otioso sermone parcamus, inutiliter loqui declinemus. In quantum reniti linguæ prævalemus, in ventum verba non defluant, cum iudex dicat: *Matt. 12. e* *otiosum quod locuti fuerint homines, reddent de eo rationem in die iudicij.* Otiosum quippe verbum est, quod aut utilitate rectitudinis, aut ratione justæ necessitatis caret. Otiosa ergo colloquia ad edificationis studium vertite: quam celerrimè huius vitæ tempora fugiant, considerate: quam districtus veniat iudex attendite. Hunc ante oculos vestri cordis ponite: hunc proximorum vestrorum mentibus intimate; ut in quantum vires suppetunt, si annunciare eum non negligitis, vocari ab eo angeli cum Ioanne valeatis, adjuvante Domino nostro, &c.

Lectio sancti Evangelij secundum Ioannem.

In illo tempore: Miserunt Iudæi ab Hierosolymis Sacerdotes & Levitas ad Ioannem, ut interrogarent eum: Tu quis es? Et confessus est, & non negavit. Et confessus est, Quia non sum ego Christus. Et interrogaverunt eum: Quid ergo? Elias es tu? Et dixit: Non sum. Propheta es tu? Et respondit: Non. Dixerunt ergo ei: Quis es, ut responsum demus his, qui miserunt nos? Quid dicis de teipso? Ait: Ego vox clamantis in deserto: Dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias propheta. Et qui misi fuerant erant ex Phariseis. Et interrogaverunt eum, & dixerunt ei: Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque propheta? Respondit ei Ioannes, dicens: Ego baptizo in aqua: medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis. Ipse est, qui post me venturus est, qui ante me factus est: cuius non sum dignus solvere corrigiam cal-

RRrr

ceamenti. Hac in Bethania facta sunt trans Jordanem, ubi erat Ioannes baptizans.

HOMILIA VII.

Habita in populum in basilica * sancti Petri Apostoli, Dominica tertia in Adventu Domini.

EX hujus nobis lectionis verbis, fratres charissimi, Joannis humilitas commendatur: qui cum tante virtutis esset, ut Christus credi potuisset, elegit solide subsistere in se, ne humana opinione raperetur inaniter super se. Nam [confessus est, & non negavit: & confessus est, Quia non sum ego Christus.] Sed qui dixit, Non sum, negavit plane quod non erat, sed non negavit quod erat: at veritatem loquens, ejus membrum fieret, cujus sibi nomen fallaciter non usurparet. Cum ergo non vult appetere nomen Christi, factus est membrum Christi: quia dum infirmitatem suam studuit humiliter agnoscere, illius celsitudinem meruit veraciter obtinere. Sed cum ex lectione alia, Redemptoris nostri sententia ad mentem reducit, ex hujus lectionis verbis nobis questio valde implexa generatur. Alio quippe in loco inquisitus a discipulis Dominus de Elia adventu, respondit: Elias jam venit, & non cognoverunt eum, sed fecerunt in eum quaecumque voluerunt. Et si vultis scire, Ioannes ipse est Elias. Requisite autem Joannes, dicit: [Non sum Elias.] Quid est hoc, fratres charissimi, quia quod Veritas affirmat, hoc propheta Veritatis negat? Valde namque inter se diversa sunt, Ipse est, & Non sum. Quomodo ergo propheta Veritatis est, si ejusdem Veritatis sermonibus concors non est? Sed si subtiliter veritas ipsa requiratur, hoc quod inter se contrarium sonat, quo modo contrarium non sit, invenitur. Ad Zachariam namque de Joanne Angelus: Ipse praecedet ante illum in spiritu & virtute Elia. Qui idcirco venturus in spiritu & virtute Elia dicitur: quia sicut Elias secundum Dominum adventum praevenerit, ita Joannes praevenerit primum. Sicut ille praecursor venturus est iudicis, ita iste praecursor est factus Redemptoris. Joannes igitur in spiritu Elias erat, in persona Elias non erat. Quod ergo Dominus dicitur de spiritu, hoc Joannes denegat de persona: quia & iustum sic erat, ut & discipulis Dominus spiritalem de Joanne sententiam diceret: & Joannes idem turbis carnalibus non de spiritu, sed de corpore responderet. Contrarium ergo veritati videtur esse quod Joannes sonuit, sed tamen a veritatis tramite non recessit. Qui cum se etiam prophetam negat, quia videlicet non solum poterat Redemptorem predicare, sed etiam demonstrare; quisnam sit, continuo exprimit, dum subjungit: [Ego vos clamantis in deserto.] Scitis, fratres charissimi, quia unigenitus Filius Verbum Patris vocatur, Joanne attestante, qui ait: In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Et ex ipsa vestra locutione cognoscitis, quia prius vox sonat, ut verbum postmodum possit audiri. Joannes ergo vocem se esse asserit, quia verbum praecedit. Adventum itaque Dominicum praecurrens, vox dicitur; quia per ejus ministerium Patris Verbum ab hominibus auditur. Qui etiam in deserto clamat: quia derelicta, destitutaque Judaea solatium suae redemptionis annunciat. Quid autem clamat insinuat, cum subjungit: [Dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias propheta.] Via Domini ad cor dirigitur, cum veritatis sermo humiliter auditur. Via Domini ad cor dirigitur, cum ad praecipuum illius vita praeparatur. Unde scriptum est: Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum venimus, & man-

sonem apud eum faciemus. Quisquis ergo in superbiam mentem elevat, quisquis avaritiae actibus anhelat, quisquis se luxuriae inquisitionibus polluit, cordis ostium contra veritatem claudit, & ne ad se Dominus veniat, claustra animi feris vitiorum damnat. Sed adhuc qui missi sunt, percontantur: [Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque propheta?] Quod quia non studio cognoscendae veritatis, sed malitia exercendae emulationis dicitur, Evangelista tacite innotuit, cum subjungit, dicens: [Et qui missi fuerant, erant ex Phariseis.] Ac si aperte dicat: Illi Joannem de suis actibus requirunt, qui doctrinam nesciunt quaerere, sed invidere. Sed sanctus quisque etiam cum per veram mentem requiritur, a bonitatis suae studio non mutatur. Unde Joannes quoque ad verba invidiae, praedicamenta respondit vitae. Nam protinus adjungit: [Ego baptizo in aqua: medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis.] Joannes non in spiritu, sed in aqua baptizat: quia peccata solvere non valens, baptizatorum corpora per aquam lavat, sed tamen mentem per veniam non sanat. Cur ergo baptizat qui peccata per baptismum non relaxat, nisi ut praecursionis suae ordinem servans, qui nasciturum nascendo praevenerat, baptizatorum quoque Dominum baptizando praeveneret? Et quae praedicando factus est praecursor Christi, baptizando etiam praecursor ejus fieret imitatione sacramenti? Qui inter haec mysterium annuncians, hunc in medio hominum & stetit asserit, & nescit: quia per carnem Dominus apparens, & visibilis extitit corpore, & invisibilis majestate. De quo etiam subdit: [Qui post me venit, ante me factus est.] Sic namque dicitur: Ante me factus, ac si dicitur, Ante me positus. Post me ergo venit, quia postmodum natus, ante me autem factus est, quia mihi praelatus. Sed haec paulo superius dicens, etiam praelationis ejus causas aperuit, cum subjungit: [Quia prior me erat.] Ac si aperte dicat: Inde me etiam post natus superat, quod eum nativitate suae tempora non angustant. Nam qui per matrem in tempore nascitur, sine matre ante tempora est a patre generatus. Cui quanta reverentiae humilitatem debeat, subdendo manifestat: [Cujus non sum dignus solvere corrigiam calceamenti.] Mos apud veteres fuit, ut si quis eam quae sibi competere, accipere uxorem nollet, ille ei calceamentum solveret, qui ad hanc sponsus jure propinquitatis veniret. Quid igitur inter homines Christus, nisi sanctae Ecclesiae sponsus apparuit? De quo & idem Joannes dicit: Qui habet sponsum, sponsus est. Sed quia Joannem homines Christum esse putaverunt, quod idem Joannes negat, recte se indignum esse ad solvendam corrigiam ejus calceamenti denunciat. Ac si aperte dicat: Ego Redemptoris nostri vestigia denudare non valeo, quia sponsi nomen mihi immerito non usurpo. Quod tamen intelligi & aliter potest. Quis enim nesciat, quod calceamenta ex mortuis animalibus fiunt? Incarnatus vero Dominus veniens, quasi calceatus apparuit: quia in divinitate sua, morticina nostrae corruptionis assumptis. Unde etiam per Prophetam dicit: In Idumeam extendam calceamentum meum. Per Idumeam quippe Gentilitas, per calceamentum vero assumpta mortalitas designatur. In Idumeam ergo Dominus calceamentum suum se extendere asserit; quia dum per carnem Gentibus innotuit, quasi calceata ad nos divinitas venit. Sed hujus incarnationis mysterium humanis oculis penetrare non sufficit. Investigari etenim nullatenus potest quo modo incarnatur Verbum: quo modo summus & vivificator spiritus intra uterum matris animatur: quo modo is qui initium non habet, & existit, & concipitur. Corrigia ergo calceamenti, est * ligatura mysterij. Joannes itaque solvere corrigiam calceamenti ejus non valet; quia incarnationis ejus myste-

* ad Lat. ranum
Mart. 17. b
Luc. 1.
1 Joan. 1. a
Isai. 40.
1 Joan. 14.

* ad. lavat
1 Joan. 3. d
1 Joan. 19. b
* l. corpora
* ad. involuta nostris mentibus ejus curia mysterij.

Gregorij in M. Tom. 1.